

Π Υ Ρ Ε Ο Ε ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ναυαρίνου 8. Τηλ. 3629.769

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1980

ΕΤΟΣ Η', ΠΕΡ. Β', ΑΡ. ΦΥΛ. 57 (94) ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 10

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Υπεύθυνος εκδόσεως ΗΛ. ΚΩΝΣΤΑΣ

ΜΗΝΥΜΑ

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Ἀρχηγοῦ
τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ
πρὸς τοὺς Βορειοηπειρώτας ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων

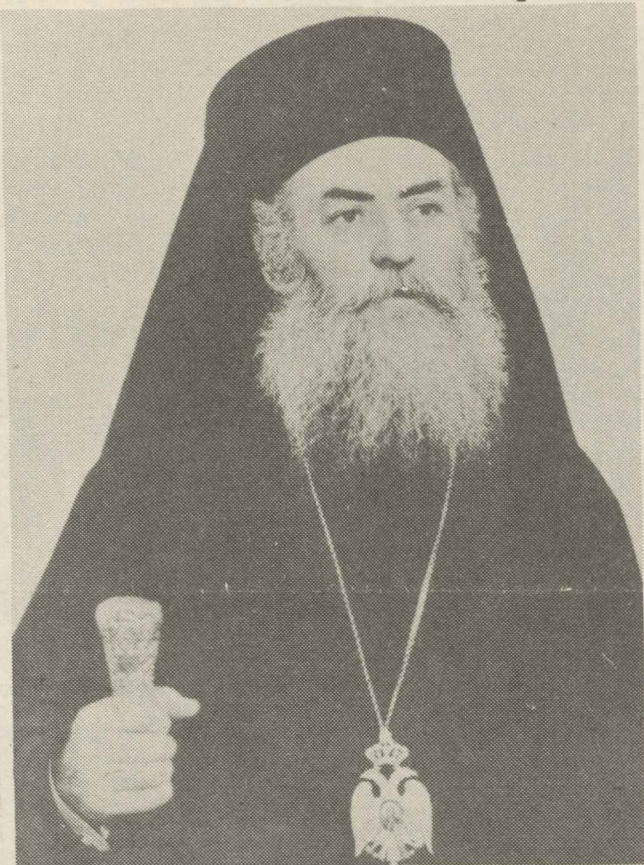
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐπὶ ταῖς ἀγίαις τῶν Χριστουγέννων ἡμέραις, ἐν αἷς σύμπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος δέχεται τὰ μηνύματα τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἐκ τοῦ ἱεροῦ λίκνου τῆς Βηθλεὲμ, οἱ Πανέλληνες στρέφομεν εὐλαδῶς τὴν μνήμην ἡμῶν πρὸς τοὺς ἀδελφούς Βορειοηπειρώτας, τοὺς διαβιούντας ἐν μεσῷ σκότει καὶ τῆς διαίως ἐπιβληθείσης ὑπὸ τῶν ἀντιχριστῶν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ἀθείας.

Ὁ ἐρυθρὸς δικτάτωρ, μὴ σεβόμενος τὰ ἀπαράγραπτα καὶ διὰ διεθνῶν πράξεων πανηγυρικῶς ἀνεγνωρισμένα δικαιώματα τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς, τῆς θρησκείας, τῆς παιδείας καὶ τῆς περιουσίας, ἐστράφη ἀπὸ τοῦ 1967 κατὰ τῆς ἑλληνορθοδόξου θρησκείας, ἀποσηματίσας καὶ φυλακίσας ἱερεῖς, κατεδαφίσας ναοὺς ἢ μεταβαλὼν τούτους εἰς κέντρα ἀκολάστου διασκεδάσεως καὶ εἰς στάβλους τετραπόδων.

Κανχᾶται ὁ τύραννος ὅτι ἐπέτυχεν τὴν ἐκρίζωσιν τῆς θρησκείας ἐν τῷ κράτει του καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ ἀθεϊστικὸν κράτος. Ὁμως θαρρεῖτε. Προσεύχεσθε ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστω κατὰ τρόπον ὑπενθυμίζοντα ἐν πολλοῖς τοὺς Χριστιανούς τῶν χρόνων τῶν διωγμῶν, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰ βάσανα καὶ τοὺς ἐκτοπισμούς καὶ τὰς ἀπαισίας τουρκαλθανικὰς κολάσεις.

Καρτερεῖτε, τέκνα ἀγαπητά. Ἀντλήσατε δύναμιν ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀναμνήσεών

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ.

σας καὶ μὴ ἀπογοητεύεσθε εἰς τὰς σκληρὰς δοκιμασίας, διότι ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν καταργεῖται διὰ νόμου, ἀλλὰ τοῦναντίον οἱ διωγμοὶ καθιστοῦν αὐτὴν ἰσχυροτέραν, ὡς διδάσκει ἡ ἱστορία καὶ ὡς ἐροτοφωνεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «οὐδὲν ἐκκλησίας δυνατώτερον ἄνθρωπε. Ἡ ἐκκλησία οὐρανοῦ ἰσχυρότερα· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι... Πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν περιγενέσθαι τῆς ἐκκλησίας; πόσοι κάμιννοι; θηρίων ὀδόντες, ξίφη ἠκονημένα καὶ οὐ περιεγένοντο. Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; Σεσίγηται καὶ λήθη παραδίδονται. Ποῦ δὲ ἡ ἐκκλησία; Ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. Τὰ ἐκείνων ἐσθύνται, τὰ ταύτης ἀθάνατα».

Εὐχόμεθα πρὸς Κύριον ἐκ βάθους ψυχῆς, ὅπως τὸ χαρμόσυνον μῆνυμα τῆς Βηθλεὲμ ἀπαλύνη τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ ἀναπτέρωση τὰς ἐλπίδας δι' ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν, ἡμεῖς δὲ οὐδέποτε θὰ παύσωμεν καταβάλλοντες προσπάθειας πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ὅπως ἀνατείλῃ καὶ δι' ὑμᾶς τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης.

Μετὰ θαθείας πατρικῆς ἀγάπης καὶ εὐχῶν

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
καὶ Πάσης Ἑλλάδος
ΣΕΡΑΦΕΙΜ
Ἀρχηγὸς καὶ Πρόεδρος
τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς
Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος

ΒΗΘΛΕΕΜ : ΤΟ ΛΙΚΝΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗΣ

ΚΑΘΕ χρόνο τὶς μέρες αὐτὲς ἡ σκέψη καὶ ἡ καρδιά μας ἐπιστρέφουν μὲ νοσταλγία καὶ εὐφροσύνη σ' ἐκείνη τὴ νύχτα τῆς Ἀνατολῆς. Πλησιάζουμε τὴ μνήμη μας μπροστὰ στὸ θαῦμα τῆς Γεννήσεως καὶ ἀκούμε τὶς παλιές προφητείες τῆς Ἀγίας Γραφῆς, πὺν μιλάνε γιὰ τὴν «προσοδοκία τῶν ἐθνῶν» καὶ γιὰ τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεὲμ, πὺν φώτισε τὸν κόσμο καὶ πὺν «ὁ λαὸς ὁ καθημένος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς».

Μὲ τὴ δίψα τῆς ἱερῆς διώσεως τῶν γεγονότων, μέσα σὲ θαθεῖα σιωπὴ καὶ πνευματικὴ ἔκσταση περνᾶμε θάλασσες καὶ βουνὰ, κάμπους καὶ ἐρημιές καὶ βρισκόμαστε κοντὰ στὰ περιστατικά καὶ στὶς μορφές ἐκείνες πὺν ἦρθαν γιὰ νὰ ἀνα-

σκαλοπάτια τῆς φάτνης καὶ μὲ τὰ χέρια μας νὰ ἀγγίξουμε τὸ λίκνο πὺν ἡ Θεοτόκος ἀκούμπησε τὸ Θεῖο Βρέφος μόλις γεννήθηκε: «καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἑσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι».

Στὸν ἱερὸ αὐτὸ χωρὶ Ἀγγελος Κυρίου στάθηκε καὶ εὐαγγελίστηκε τοὺς ἀγραυλοῦντες ποιμένες καὶ δλόκληρο τὸν κόσμο ὅτι «ἐτέχθη Σωτὴρ» «ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος». Ταυτόχρονα ὅμως, μιὰ μελωδία ἀπὸ οὐράνιες δυνάμεις σκορπούσε τὸ μήνυμα τῆς εἰρήνης σὲ κάθε γωνιά τῆς γῆς: «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

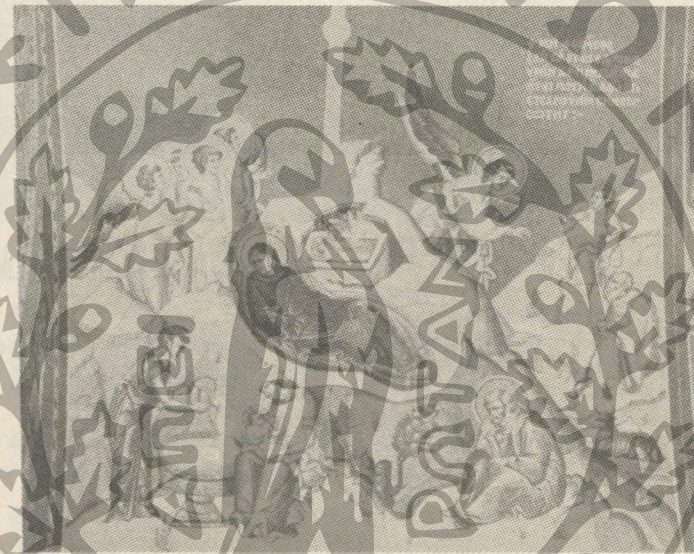
Ἔτσι ἡ μικρὴ καὶ ἄσημη, μέχει ἐκείνη τὴν ἱστορικὴ ὥρα, Βηθλεὲμ γίνεται τὸ κέντρο τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ σπῆλαιο ὁ ὁμφαλὸς τῆς ἱστορίας!

Μιὰ καινούργια περίοδος ἀρχίζει γιὰ τὴ μικρὴ πόλιν. Ἀπὸ ἓνα ἄσημο ἀγροτικὸ κέντρο, 9 μίλις χιλιόμετρα ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ὑψώνεται τώρα σὲ παγκόσμιο σύμβολο εἰρήνης καὶ χαρᾶς, ὅπως τόσο παραστατικὰ σημειώνει καὶ πάλι ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς: «Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα» ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγοῦμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου...».

Πάνω ἀπ' αὐτὸ τὸ Σπῆλαιο τῆς Γεννήσεως εἶναι ὁ τόπος τῆς λατρείας γιὰ ὅλους τοὺς χριστιανούς, τὸ σύμβολο τῆς εἰρήνης.

Ὡστόσο ἡ ὥρα εἶναι καὶ πάλι μυστικὴ, κατανυκτικὴ. Τώρα κύριο σύμβολο εἰρήνης καὶ εὐδοκίας ὑψώνεται μέσα στὴν ἱστορία, στὴ μνήμη καὶ στὴ νοσταλγία μας ἡ Βηθλεὲμ. Ἡ Φάτνη τοῦ ἀπλοῦ Σταύλου, δίχως τῆς γῆς τὴ χλιδή, τὴν ἀνθρώπινη δύναμη, τὴν ἀπληστία καὶ τὸ φόβο. Ἡ Φάτνη

τῆς νύχτας τῶν Χριστουγέννων πὺν κλείνει τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνθρωπότητος. Γιατὶ ἀπὸ τῆς Βηθλεὲμ ἀκούγεται καὶ πάλι σήμερα τὸ θεσπέσιο κήρυγμα τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης. Πρὸς τὸν ἱερὸ αὐτὸ χωρὶ, τὸ λίκνο τῆς Χριστιανοσύνης, στρέφει ἡ πονεμένη ψυχὴ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν πόθο της, γιὰ νὰ ἀντλήσῃ τὸ μῆνυμα τῆς σωτηρίας. Νὰ ἀκούσῃ μὲ τὰ ἴδια του τ' αὐτὰ ὁ καθένας μας μέσα στὴ νύχτα τῶν θαυμάτων,

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, στὸν Ἱ. Ναὸ Μυρτιδιωτίσσης Πειραιῶς. Ἔργο τοῦ συγχρόνου ἀγιογράφου Παύλου Σιδέρη.

τὸ «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἐνῷ ἡ Ἐκκλησία θὰ ψάλλῃ: «Χριστὸς γεννᾶται δοῦσατε, Χριστὸν ἐξ οὐρανῶν ἀπαντήσατε, Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθητε».

Τοῦ ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

γεννηθῇ ἡ ἀνθρωπότητα. Ἡ Μαρία, ὁ Ἰωσήφ, ὁ Καίσαρας, τὸ διάταγμα τῆς ἀπογραφῆς, τὸ σπῆλαιο καὶ ἡ φάτνη, τὰ ἡμερὰ ζῶα, οἱ ποιμένες, τὸ Ἄστρο τῆς παγερῆς νύχτας, οἱ Μάγοι καὶ ὁ μικρὸς Χριστὸς συνθέτουν τὸ χρονικὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου. Προσφέρουν στὶς αἰσθήσεις μας ἐκεῖνο πὺν δὲν μπορεῖ νὰ περιγράψῃ ὁ λόγος, νὰ ἐκφράσῃ ἡ καρδιά, νὰ κατανοήσῃ ὁ νοῦς, νὰ συλλάβῃ ἡ φαντασία!

Ὡστόσο, κάθε χρόνο, ἀκούμε τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ νὰ μᾶς λέει: «Διέλθωμεν διὰ ἑως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγγνώρισεν ἡμῖν».

Μᾶς παροτρύνει νὰ περπατήσουμε μέσα στὴ μικρὴ πολιτεία τῆς Ἰουδαίας, τὴ Βηθλεὲμ, καὶ νὰ ζήσουμε στιγμὴ μὲ στιγμὴ τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων. Νὰ κατεβούμε τὰ

ΣΤΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

«Αλημονήτη μένει στη μνήμη μας ή μέρα εκείνη. Βροχερό πρωινό της Δευτέρας, 28 Οκτωβρίου 1940.

Με, αλλά θ' άμυνθούν οι δικοί μας. Δεν θα τους επιτρέψουν τον περίπατο, όπως τόν φαντάζονται.

Λίγοι μείνουμε με την ανόμνηση εκείνων των ημερών, κι ελάχιστα βρισκόμεθα ζωντανοί που κρατούμε στη μνήμη μας την ανόμνηση εκείνων των στιγμών. Από μέρες σχεδόν είχε διακοπή ή επικοινωνία των χωριών μας με το Άργυρο κάστρο. Οι πληροφοριοδότες, με χίλιους κινδύνους έφθαναν στο Κάστρο, και μέσω του Μητροπολίτου Άργυροκάστρου Παντελεήμονος και με όποιον άλλο δυνατό τρόπον, έδιναν στο Προξενείο

κάθενα μας, ότι ο πόλεμος από στιγμή σε στιγμή θα έκτραγι. Και νά, ημερώνει ή Δευτέρα. Ήταν ημέρα που γίνονταν το παζάρι της εβδομάδας, αλλά κόσμος δεν έρχονταν, όπως συνήθως, από τα χωριά στο Κάστρο. Λίγοι που έφθασαν, μας είπαν ότι άρχισε ή επίθεση.

Από τ' άμπελα των Άλκων της Δοθιανής, που είχαν εγκαταστήσει οι Ίταλοι μόρια θαρρέος πυροβολικού, μας είπαν

χειρή άμνητοι. Μετά τό πέρας του λόγου άκούστηκε μία, μία μόνο φωνή ενός κληττήρα της έφορίας «POSHT GRECIA» τίποτε άλλο! δηλαδή «κάτω ή Ελλάδα».

Καμία άνταπόκριση από κανέναν άλλο Άλβανό στην κραυγή του κληττήρα. Διαλυθήκαμε και πάντοτε άμνητοι επιστρέψαμε στο γραφείο του Βασιλή Σαχίν.

Σέ λίγο μας έπεσκέφθη ο διευθυντής της POLICIA (όστυνομίας πόλεων) και μας διεβεβαίωσε ότι ο πόλεμος εί-

ναι ζήτημα όλγων ημερών. Μάλιστα καταλήφθηκαν τα Ίωάννα, ή Άθινα θα συνθηκολογήσει, όποτε ή ζωή θα επανέλθει εις τόν κανονικόν της ρυθμό. Αλλά έλεχθησαν σε τόνο φίλης, δεδομένου ότι ο μακαρίτης Βασίλης διατήρηε έσπες και σέσεις με τους Ίταλους, για να μαθαίνει ό,τι του εχρεώζετο από τας κινήσεις και σκέψεις των Ίταλών.

Από εκείνη την στιγμή κι έπειτα, μέχρι 8 Δεκεμβρίου 1940, τό αύτι μας δεν έκκόλλησε από τό ροδίσιψωνο.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

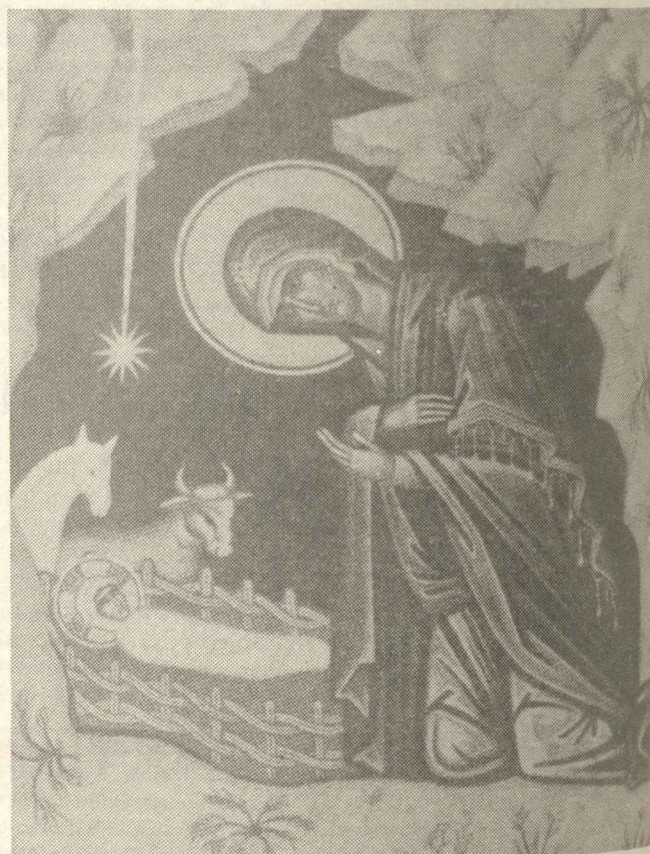
Κ. ΠΑΛΑΜΑ

«Αχ, άχ, Χριστουγεννιάτικο της φαμελιάς τραπέζι! Πού ταιρι ταίρι' ή όρεξι με την άγάπη παίζει! Τά ποτηράκια ήχουν γλυκά, λαμποκοπούν τά πιάτα, Γύρω φαυδρά γεράματα και προκομμένα νιάτα! Κούρκος 'ς τή μέση δλόδεστος μοσχοβολά, ροδίζει, Και τρέχει δλοϋθε τό κρασί και κελαδεί κι' άφρίζει.

«Αχ, άχ, Χριστουγεννιάτικο της φαμελιάς τραπέζι! Πού ταιρι ταίρι' ή όρεξι με την άγάπη παίζει!

*

Νάμουν του σταύλου έν άχυρο, ένα φτωχό κομμάτι, Τήν ώρα π' άνοιξέ' ό Χριστός 'ς τόν ήλιο του τό μάτι!

Εικών της Γεννήσεως από τη Μονή Σίμωνος Πέτρας του Άγιου Όρους.

Νά ιδώ την πρώτη του ματιά και τό χαμόγελό του, Τό στέμμα τών άκρίνων του γύρω 'ς τό μέτωπό του, Νά λάμψω από τη λάμψη του κ' έγώ 'σά διαμαντίκι, Κι' από τη θεία του πνοή νά γίνω λουλουδάκι, Νά μοσχοβολήθώ κ' έγώ από την ευωδία Ποσ' άναψε 'ς τό πόδι του τών Μάγων ή λατρεία, Νά ιδώ την Άειπάρεθνο, νά ιδώ τό πρόσωπό της, Πώς έκοκκίνησε, καθώς πρωτόειδε τό μικρό της, Όταν λευκό, πανεύνοτό τό προσωπάκι εκείνο, Της θύμισ' έτσι άδελά του Γαβριήλ τόν κρίνο...

Νάμουν του σταύλου έν άχυρο, ένα φτωχό κομμάτι, Τήν ώρα π' άνοιξέ' ό Χριστός 'ς τόν ήλιο του τό μάτι!

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Π Υ Ρ Ξ Ο Σ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

1980

Δοξασμένα Χριστούγεννα του 1940 ΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΤΑΙ Η ΧΕΙΜΑΡΡΑ

Δυό φορές ή ήρωϊκή Βορειοηπειρωτική πόλη κερδίζεται στον πόλεμο και κόνεται στο χορτίο

Τού ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΜΕΡΤΖΙΟΥ
Διευθυντού περ. «Μακεδονική Ζωή»

Μέ ένα τουφέκι και με μιά λόγχην, αλλά και μιά ψυχή άκατάβλητη, οι Έλληνες χυμοσαν σάν τούς άετούς πάνω από τά καταράκια, πηδώντας από δράγο, δαμάζοντας τά ποτάμια, καθυποτάσσοντας τις πιο άγριες κορφές.

Ένας ταγματάρχης, μεθυσμένος από την θέελα της μάχης, τράβηξε τό πιστόλι του και χτυπούσε τά στήθη των έχθρικών αεροπλάνων που θυθίζονταν προς την γή σκοπεύοντας τις δόμους τους. Ένα όπλιμα όρθηκε τόν ηρώϊκό έξοικιατικό, διοικητή του 11ου τάγματος, κατάστρεβα και τόν άγριο νεκρό πάνω στο παγωμένο έδαφος. Οι άνδρες του, άπίστοι, προσπερνούσαν με άλματα τόν νεκρό διοικητή τους, τόν άποχαρτεούσαν με μιάν ύψη ματιά, και συνέχιζαν, άκάθεκτοι, την προέλαση. Τό ξεστό αίμα του παλληκαριού πόνιζε την άλύτρωτη βορειοηπειρωτική

κόβλητοι. Ή Χειμάρρα έμνε άνυπεράσπιστη. Στά σπία της, στα καμπαναριά τών εκκλησιών της, πάνω στα ψηλότερα δέντρα οι Χειμαρριώτες ύψωναν τις σημαίες τους. Έρεϊς, φορώντας τά ιερά άμνια, με τόν Τίμιο Σταυρό στα χέρια οδηγούσαν τά πλήθη τών αδελφών βορειοηπειρωτών σε προίπατηση τών νικητών. Και εκεί, μπρός στην Χειμάρρα, από τά χείλη τών μαρουτοκαπνισμένων πολεμιστών και τό στόμα τών ελευθέρων αδελφών όγκηκε, θαδός και πολυήματος, ο εύχαριστήριος ύμνος προς τούς Ουρανούς:

«Τή Ύπερμάχην Στρατηγήν, τά νικητήρια άναγράφω σοι ή Πόλις Σου Θεοτόκε...».

Χειμάρρα, 22 Δεκεμβρίου ενός αλημονήτου Σαράντα. Παράμονες Χριστουγέννων.

Δίδυμη μνήμη θαράινει ακόμη τά δεσμά, κεί πάνω στην άδόσλωτη Βόρειο Ήπειρο. Δυό φορές σε μιά γεννή ή Χειμάρρα κερ-

Ό ναός τών Ταξιαρχών (άρχαι 18 α.) του Άργυροκάστρου (Άρχείον Νικ. Παπαδοπούλου).

γή και την θέρμαινε. Κανείς πιά δεν μπορούσε νά σώσει τους Ίταλους.

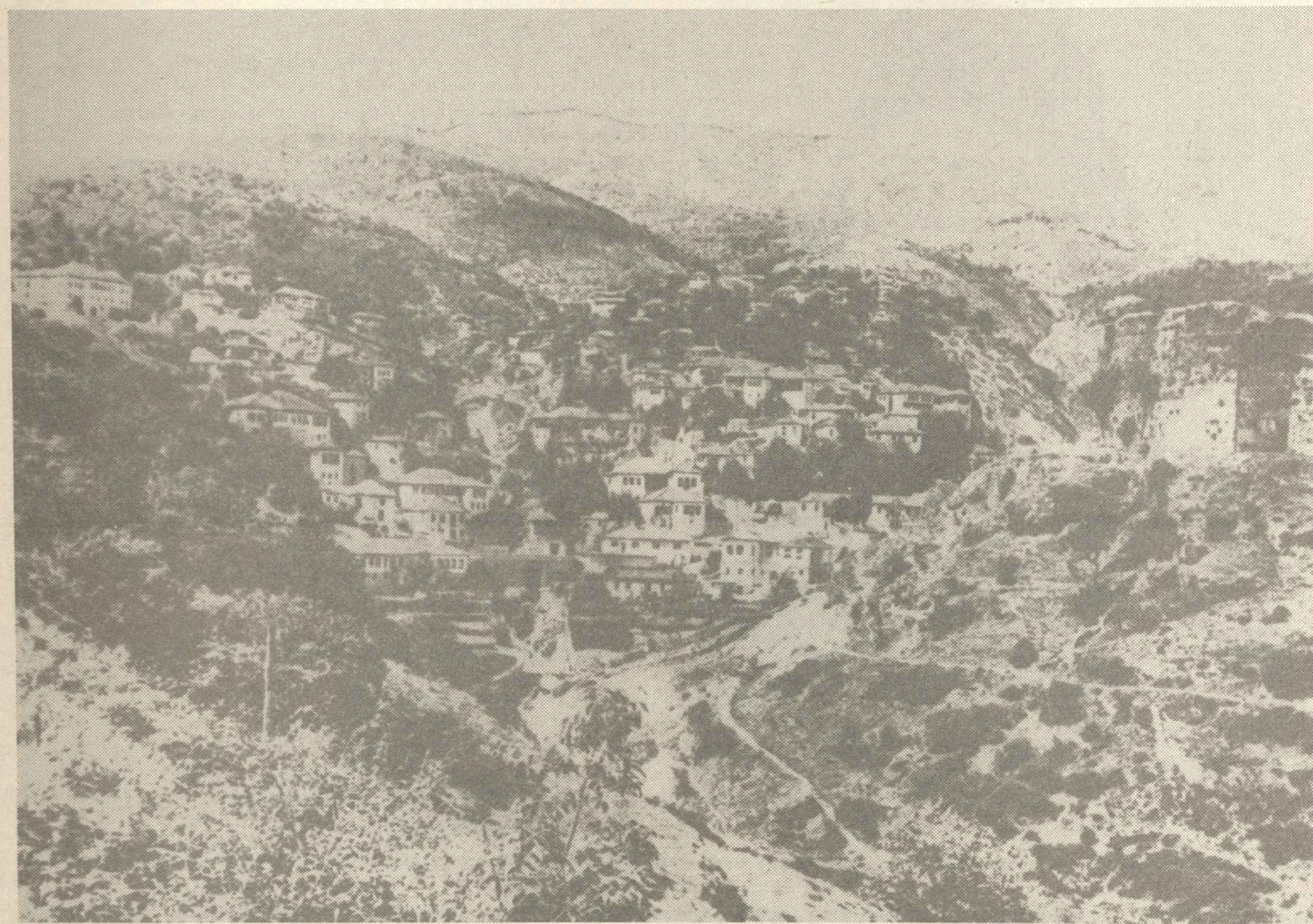
Σέ ένα άλλο σημείο του μετώπου τό άνεξάρτητο άποπάσιμα του Πανσάνια Κατωτά έσπασε, μέσα από τις στενωπούς τό μέτωπο και μπήκε στο χωριό Σέλιτσα. Οι ελευθερωτές ήσαν λίγοι. Άλλά οι άπελευθερωμένοι αδελφοί ήσαν και αυτοί πλέον μαζί τους. Ό διοικητής μόλασε όπλα στους Βορειοηπειρωτές που ένετάχθησαν άμέσως στο άποπάσιμα και ή δύναμη, διάλεια σχεδόν σε άριθμό, άναρχήθηκε πάνω από μυριάδα μονοπάτια στο δουνό. Οι Ίταλοι πλευροκοπήθηκαν άγρια, αλφινδιάστηκαν, πήραν τόν κατήφορο πετώντας τά όπλα, τις χλαίνες τους, τά τρούφιμα, κάθε τι που θα επεδράμνε την φυγή της ήτας.

Στά Άκροκεραυνία, μπρός και στα πλάγια της Χειμάρρας τό Ιταλικό μέτωπο κατέρρεε με πάγιο, 550 αχμαλώτοι συνέληφθησαν και έστάλθηκαν στα μετόπισθεν γεμάτοι χαρά που είχαν σώσει τό πεσί τους. Πυροβόλα, αυτόματα όπλα και όπλα έπεσαν στα χέρια τών νικητών, που τά έστρεψαν στην στιγμή εναντίον τών αντίπαλων. Άλλά οι αντίπαλοι έφρεγαν πλέον πανί-

δίσει, με τά όπλα, τό δικαίωμα νά ζή ελευθερία στην άρχαία της γαλανής πατρίδας. Και δυό φορές, σε μιά γεννή, τό χάνει τό δικαίωμα από την τράπεζα της διεθνούς διπλωματίας. Μά ή Ίστορία μένει, δεν ξεολοφείλει. Φρονιμαίεται και ένθιμίζει.

Ήταν στα χρόνια τά μεγάλα τού Δώδεκα, Ό νικηφόρος έλληνικός Στρατός έχει ελευθερώσει την Μακεδονία και τώρα προχωρεί από δυό πλευρές προς τά Γιάννενα, τό μεγάλο κάστρο. Οι Βορειοηπειρωτές δεν περιμένουν νά τους δοθή ή λευτεριά. Άδράχνουν μοναχοί όπλα, ξεσηκώνονται και ύψώνουν τις σημαίες τους στον παγερόν άνεμο τών ελληνικών βουνών. Ό Σαυρομήλιος, πολεμιστής από γεννή πολεμιστών, παιδί της βορειοηπειρωτικής Χειμάρρας, ένώνει τούς συμπατριώτες του κάτω από τό φλάμπουρο της Ελλάδας. Στις 6 Νοεμβρίου τού Δώδεκα ή Χειμάρρα κηρύσσει την άνεξαρτησία της. Οι καπνιστές δροστού κάτω από έναν συννεφιασμένο ούρανό, τά παλληκάρια πικνώνουν τις γραμμές τών ελευθερωτών. Και ο λαός, γυναίκες και

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 7

Μερική άποψις Άργυροκάστρου. (τό Ντουναάτι).

(Άρχείον Νικ. Παπαδοπούλου)

στο Άργυροκάστρο.

Ο πόλεμος της Ίταλίας έναντίον της Ελλάδας έκρηκxθηκε τυπικά από τόν έξώστη της Δημαρχίας του Άργυροκάστρου.

Η ακία του πολέμου έπλανάτο από καιρό, από μήνες, σ' όλη την Άλβανία, αλλά ειδικά στα χωριά μας, στη Β. Ήπειρο ήταν πλέον ή φανερή. Όλοι τό καταλαβαίναμεν ότι έτοιμίζονται. Άλλωστε οι Ίταλοι ούτε καν τό έκρυβαν.

Στρατεύματα καθημερινά έρχονταν, νέοι καταυλισμοί έσφύρωναν, πολεμοφόδια, όχηματα, θωρακισμένα γεμίζουν τόν τόπο. Τά μεταγωγικά κτήνη μεταφέροντο με αυτόκίνητα μέχρι τά σύνορα, για νά είναι έτοιμα και έκκούραστο για τις στρατιωτικές μεταφορές, μόλις άρχισο ο πόλεμος. Τά κανόνια μεταφέρονταν στο σύνορα μέσα στα κιβώτια, όθικτα και άφθονα. Έτσι περιήφανα μας έλεγε ένας μαρεσάλος του πυροβολικού, που είχε υπηρέτησι στα Δωδεκάνησα και μιλούσε ελληνικά, ήταν άδύνατο τό τόσο φθονά μέσα και σε τέτοιο πυροβολικό, ν' άνθεξή οποιαδήποτε άχρωμένη γραμμή άμύνης. Η καρδιά μας σ' αυτό τό θέμα κρατούνταν σφιγμένη. —Ναι, λέγα-

με. Όμως ποτέ, δεν θα τους άμυνόταν ο Έλληνικός Στρατός νά κόμουν τόν περίπατό τους και τόν θρίαμβο, όπως καυχόνταν.

μας όλες τις πληροφορίες, που έμπερσαν από πάραυν για τις κινήσεις τών Ίταλών στην μεθόριο. Ήταν γνωστό πλέον στέν

ότι τά χαράματα έρριξαν όλινες θολές προς την Κακαβιά και μέτε έκκινισαν για τό σύνορο.

Διαταγή από τόν Νομάρχη δόθηκε νά συγκεντρωθούμε στις δέκα ή ώρα στην Πλατεία του Δημαρχείου, όπου έπρόκειτο νά όμνηση ο LUOGOTENENTE της Άλβανίας JACOMONI. Κλείσαν τά μοσάζια και συγκεντρωθήκαμε όλοι, υποχρεωτικά. Έγώ μαζί με τόν μακαρίτη Βασίλη Σαχίνε καθήσαμε στην άκρη, όπέναντι από τό ιατρείο και κατοικία του μακαρίτη Σωκράτη Βοζώρη. Άμέσως άρχισε ο JACOMONI τόν λόγον του. «ALBANESI, VOI CONOSCETE LE LUNGHE SOFFERENZE DEL POPOLO ALBANESE DEI REGIONI SOTTOPOSTE AL GOVERNO DI ATHENE». —'Άλβανοί, γνωρίζετε τά μακροχρόνια μαρτύρια του Άλβανικού λαού τών περιούτων, που είναι σκληρωμένες στην κυβερνήση τών Άθηνών».

Με αυτούς τούς λόγους ο τοποτηρήτης τού βασίλειου της Ίταλίας έννοούσε τούς Τσιόμιδες, για νά κεντρήση τόν φανατισμό των Άλβανών εναντίον της Ελλάδος.

Παγώσαμε και σφίξαμε τό

ΤΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ Γ. Βρέλλη

Μέ τ' άσταλένια στήθια σου, κάστρο της Άργυρώς, φιλάς τις νύφες —τά χωριά στής Δρόπολης τόν κάμπο!

Άχνα του Δρίνου ποταμού, τών χρόνων άχ! τό θάμφο σε κρύθανε ζηλιάρικα. Μά ήλθε ο καιρός.

Όχτώ Δεκέμβρη σήμερα! ο έλλην τολμηρός βάζει άπόφαση στο νου και λέει: Στό κάστρο θά μπει! τόν κάμπο!

Περήφανος θα δέχεται της λεβεντιάς σημαία! και θά 'ναι πάντα άπαρτος και πάντα ελληνικός, σάν την άγέραςτη Φυλή, που μένει πάντα νέα!

Σέ έλέπω, Άργυροκάστρο, νά ύψώνεσαι και πάλι στο κάστρο σου πολεμιστής, στην άνισή σου πάλι! Κι είναι ναυτάρια οι σκλάβοι σου και Σν ό Άργηγός.

‘Ο Φωτεινός Βωμός που λέγεται ‘Ελλάς

«Η Έποποιία του 1940 - 41 είναι ένα ιστορικό γεγονός, γεμάτο από ηθικό μεγαλείο και μαζί ένα διδάγμα με παγκόσμια

1940 - 41 στεκόμαστε τις ημέρες αυτές όλοι οι Έλληνες και απενίζουμε το γιγάντιο αυτό έργο, που γράφτηκε τότε

σίες, κακουχίες, έλπιδες και ατυχήματα, που σ' όλα αυτά όμως έγκειται το μεγαλείο αυτής της τεράστιας προσπάθειας αυτού του τιτάνειου Αγώνα. Γιατί το θαύμα αυτό περικλείει σαν εκδήλωση την παγκοσμιότητα.

Επί επτά μήνες η Ελλάδα, χάρις στην απαρύμιλλη γενναϊότητα των τέκνων της απέδειξε στον κόσμο, ότι η φλόγα της ελευθερίας επί τρείς χιλιάδες και πλέον χρόνια, εξακολουθεί να παραμένει άσβεστη στη χώρα αυτή. Ο καιρός που περνά βέβαια, έφασθενει σιγά - σιγά τις ανανήσεις, αλλά τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα επιζούν πάντοτε και γίνονται σύμβολα, τοποθετούμενα στο στερέωμα της ανθρώπινης ζωής σαν άστρες εξόχως λαμπροί και αιώνια άσβεστοι.

Οι θερμότητες διόμισι χιλιάδες χρόνια μετά την θυσία του Λεωνίδα και των τριακοσίων του, είναι για όλους τους ελεύθερους λαούς το πλέον ισχυρό ελάτήριο, που θα τους εξασφαλίζει την απόφαση της αντίστασης, όταν ποτέ υποστούν δίκαιη επίθεση.

Το «1789» (Γαλλική επανάσταση) θα εξασφαλίζει αιώνια την υπερήφανη θέληση των ελευθέρων πολιτών, για να υποστηρίξουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Το «1821» θα διδάσκει αιώνια πως ένας σκλαβωμένος λαός κατακτάει την ελευθερία του. Το «ΟΧΙ» του 1940, θα δοθεί τους λαούς ν' αντιστέκονται στις επιδρομές των βαρβάρων. Γιατί απέδειξε ότι η ανθρώπινη θέληση, όταν δοκιμασθεί στα νάματα της Χριστιανικής πίστης, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και της ανδροπρεπούς αυτοθυσίας, δεν συντρίβεται και αν ακόμα συμμαχήσουν όλες οι κακοποιές δυνάμεις του κόσμου.

Ένα Έθνος που επί τρείς χιλιάδες χρόνια φωτίζει τον κόσμο με την πνευματική του ακτινοβολία και με την δύναμη

πότητα. Και καταθέτει, την ελπίδα της σ' ένα φωτεινό βωμό που λέγεται ΕΛΛΑΣ.

Αν σήμερα μετά 40 χρόνια η μυωπική διπλωματία των Με-

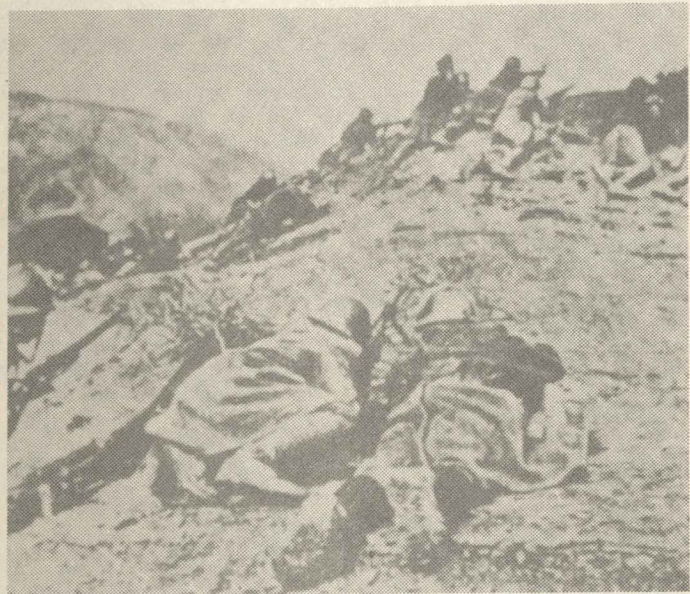
Του Προέδρου
της Ε. Ι. Π. Τ.
κ. Κ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

γών Έσχαν το θαύμα της Πίνδου και παραγνώριζε τα απάραγραπτα δικαιώματα αυτού του Έθνους, αυτό δεν σημαίνει ότι έμεις οι Έλληνες δεν θα συνεχίσουμε το δρόμο, που μας έταξε η μοίρα και επιβάλλει η ιστορία μας. Ότι θα υπερασπίσουμε την Ελευθερία και τον Πολιτισμό με θυσίες και Αγώνες, όπως έμεις ξέρουμε.

Είναι πιθανόν και σήμερα η αύριο να συμβεί το ίδιο. Οι φίλοι να την εγκαταλείψουν και οι μεγάλοι να την προδώσουν. Ένας όμως δεν πρόκειται ούτε να την εγκαταλείψει, ούτε να την προδώσει ποτέ. Και αυτός ο ένας, ο Μεγάλος, ο πολύτιμος, είναι η ΙΣΤΟΡΙΑ.

Γεννημένη στις πύλες του Ουρανού, μεγάλωσε και γαλουχήθηκε κάπου μεταξύ Κρήτης και Μακεδονίας. Δεν είναι γνωστό ποιά ακριβώς κατοικεί. Άλλα όλοι πιστεύουν, ότι παραχειμάζει στον Μαραθώνα και στο Μεσολόγγι, ότι εκκληιάζεται στις Θερμοπύλες και στών Ψαρών την ολόμαυρη ράχη και ότι παραθερίζει στην Πίνδο και στα Δερβενάκια.

Δεν πρόκειται συνεπώς να φύγει ποτέ από την Ελλάδα. Γιατί αν, παρ' έλπιδα αναγκάζονταν να κάνει, ξέρετε πολύ καλά ότι θα ήταν υποχρεωμένη να σιωπήσει και να μην καταγράψει πράξεις ήρώων και πολιτισμού. Αυτό όμως θα σημαίνει επιστροφή στην βαρβαρότητα και τους νόμους της ζούγκλας και δεν πρόκειται να γί-

ακτινοβολία».

Μπροστά στο θαύμα του Βορειοηπειρωτικού έπους του

από τον Έλληνικό Στρατό, σε εκατόν εβδομήντα έξι ημέρες, με ρυθμό ταχύ, μέσα σε δοκιμα-

ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ

‘Από την κίνηση της Κ. Ε. Β. Α.

Δραστήρια κινήθηκε η Κ.Ε.Β.Α. στον τελευταίο μήνα για το Έθνικό μας Ζήτημα. Είχε δύο άλλες άλλες συσκέψεις στις οποίες προήδρευσε ο Αρχηγός του Αγώνος Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Σεραφείμ, και στην συνέχεια έγινε συνάντηση όλων των μελών υπό τον Αρχιεπίσκοπον με τον Υπουργό Έξωτερικών κ. Κ. Μητσοτάκη στο Υπουργείο, ή δε συνάντηση διήρκεσε μία και μισή ώρα περίπου. Ανητλάγησαν απόψεις και έγινε πλήρης ενημέρωση του κ. Υπουργού, πάνω στις διαγραφόμενες προοπτικές για το Έθνικό Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα.

Ύστερα από συζήτηση επί συγκεκριμένων προτάσεων αποφασίσθη να πραγματοποιηθεί και δεύτερη συνάντηση, αφού διορθωθούν ή τροποποιηθούν οι προτάσεις, όπως προέκυψε από την συζήτηση. Πράγματι, μετά δεκαήμερο περίπου επραγματοποιήθη και δεύτερη συνάντηση στο Υπουργείο Έξωτερικών, στην οποία συζητήθηκαν πλέον οι διορθωμένες προτάσεις. Αναπτύχθηκαν εκατέρωθεν οι απόψεις και ανέλαβε το Υπουργείο Έξωτερικών να επεξεργασθεί τις μελλοντικές ενέργειες. Συγχρόνως αναμένεται πολύ σύντομα και νέα συνάντηση για το ίδιο θέμα με τον Υπουργό Έξωτερικών και αρμοδίους υπηρεσιακούς παράγοντες.

Εν τώ μεταξύ η Κ.Ε.Β.Α. έστειλε ενημερωτικά σημειώματα σε προσωπικότητες του πολιτικού και πνευματικού κόσμου και απάντησε σε δημοσίευμα της «Εβδομάδας» (εβδομαδιαία έκδοση της εφημερίδας «ΒΗΜΑ»), η οποία θα δημο-

σιευτεί στις στήλες του «ΠΥΡΣΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ». Συγχρόνως έστειλε επιστολή στην Γαλλική Εφημερίδα «LE MONDE», που δημοσίευσε την «άνταπόκριση» από την Αλβανία, και ζήτησε να σταλεί το γαλλικό κείμενο της ανταποκρίσεως, να πληροφορηθεί η Κ.Ε.Β.Α. εάν οι συντάκτες είναι υπαρκτά πρόσωπα, και εάν είναι συνεργάτες του «LE MONDE», εάν προτίθενται να δημοσιεύσουν την απάντησή μας κ.λπ..

Επίσης κατέβαλε και κατάβαλλει προσπάθειες για να έλθει σ' επαφή με τον Ξένο Τύπο, προκειμένου να κάνει μία διεθνή ενημέρωση πάνω στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα, και κυρίως για την αθλιότητα και τρομοκρατία του Ελληνικού Βορειοηπειρωτικού στοιχείου που διαβίβει υπό το Αλβανικό καθεστώς.

Η Κ.Ε.Β.Α. μετέσχε σύσσωμα στις εκδηλώσεις του Συλλόγου «ΣΕΛΑΣΦΟΡΟΣ» στην Κόνιτσα, με την ευκαιρία της επετείου της καταλήψεως της πόλεως Κορυτσάς υπό των Ελληνικών στρατευμάτων το 1940. Ακόμη μετέσχε στο μνημόσυνο της Ενόςσεως Έπαρχιας Δελβίνου.

Συγχρόνως έχει επεξεργασθεί όλες τις πρόσφατες πληροφορίες επί ενεργειών των Αλβανών, τόσο στην Αλβανία όσο και εδώ και παρακολουθεί την δράση των φιλοαλβανών, προκειμένου να ενημερωσει τόσο τις Αρχές όσο και τον Βορειοηπειρωτικό κόσμο. Παράλληλα επεξεργάζεται Προγράμματα δράσεως σε όλους τους τομείς.

της θυσίας του, τότε στις Σαλαμίνας και στις Πλαταιές και τους Μαραθώνες, τότε στα Βυζάντια και στα Μεσολόγγια και τότε στην Πίνδο, εκφράζει δικαιοματικά την πεμπουσία όλων των πολιτισμών. Και το θαύμα αυτό, καύχημα και ευδομία της οικουμένης, έρχεται πάντοτε και προσκυνά ή άνθρω-

ποι ποτέ. Εφ' όσον λοιπόν υπάρχει ήλιος και φωτίζει την γη, θα υπάρχει και η Ελλάδα να υπηρέσει την ελευθερία και την Δικαιοσύνη. Τουτό έγγυσται η θέληση της σημερινής Ελληνικής γενεάς, η θέληση και η ετοιμότητα των Ένοπλων μας Δυνάμεων και αυτό θα πράξουμε, ό,τι κι αν συμβεί.

‘Η συμπαράσταση των ελευθέρων Έλλήνων
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ
ΑΚΡΙΤΩΝ» ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η 40η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ

Συμπληρούνται ήδη 40 έτη από την αλησμόνητον διά των Έλληνισμών ημέραν της 22ας Δεκεμβρίου 1940, κατά την οποία οι αδάμαστοι σταυραστοί του θρυλικού Ελληνικού στρατού, μετά την απομάκρυνση και την συντριβήν του εις το Ελληνικόν έδαφος εισβαλόντος της 28ης Οκτωβρίου 1940 Ιταλικού στρατού, καταδιώκοντες τον θρασύν εισβολέα εις τα έδαφη της υποδοχούλου εις τους Άλβανούς Βορείου Ηπείρου και φέροντες το άτιμτον δώρον της ελευθερίας εις τους Έλληνας κατοίκους αυτής ηλευθέρωσαν κατόπιν σκληροτάτων μαχών την θρυλικήν διά τους εθνικούς απελευθερωτικούς αγώνες της Χειμάρρας.

Αιμάσει η Ελληνική ψυχή, όταν αναλογίζεται ότι η υπερήφανος και γενναία Ακρόπολις του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού, αφού επ' ολίγους μήνας εγεύθη το θείον δώρον της ελευθερίας, έδουλώθη και πάλιν και στενάζει έκτοτε επί 40 έτη υπό τον έπαχθ ζυγόν της Αλ-

βανικής τυραννίας.

Είς τους δυστυχείς αδελφούς μας της Χειμάρρας και της Βορείου Ηπείρου γενικώτερον, οι οποίοι υπερήφανοι και δοξώμενοι εις την ψυχήν και το φρόνημα ύφίστανται με καρτερίαν τα τρομερά δεινά της αφορήτου δουλείας και ανά πάσαν στιγμήν αναμένουν ήμάς τους ελευθέρους Έλληνας να συντρίψωμεν τας αλύτους της δουλείας των, στέλνομεν ένθερμον πατριωτικόν χαιρετισμόν και διαβεβαιούμεν αυτούς ότι δεν τους έλησμονήσαμεν εν τη δυστυχία των, άλλ' ότι είμεθα έτοιμοι οι Πανελληνες να χαρίσωμεν αντί πάσης θυσίας εις αυτούς διά μίαν εισέτι φοράν την ελευθερίαν και να περιλάβωμεν τούτους όριστικούς εις τους κόλπους της Ελληνικής Πατρίδος.

Ο Πρόεδρος
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΡΥΩΝΗΣ
Ο Γενικός Γραμματέας
ΒΑΣ. ΜΠΑΡΟΥΝΗΣ
(έφ. Σημεία Καλαμάτας
21 Δεκεμβρίου 1980)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΦΙΛΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ» «Ο ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ»

‘Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940

Επ' τη 40ή επέτειω του θρυλικού ΟΧΙ της 28ης Οκτωβρίου 1940 με θαυμασμόν και ευγνωμοσύνην στρέφωμεν την σκέψιν μας προς τους θυσιασθέντας εις το έθελον της τιμής, διά την απόκρουσιν των λεγεώνων της Φασιστικής Ιταλίας του Μουσουλίνι και την απελευθέρωσιν της μαρτυρικής Βορείου Ηπείρου.

Σήμερον 40 έτη από την αλησμόνητον έποποιαν των Βορειοηπειρωτικών θυνών, την οποίαν με το αίμα των εγγράφων οι θρυλικοί Έλληνες στρατιώται, η Βόρειος Ηπειρος, επί του εδάφους της οποίας ο δάων υπέστη την πρώτην ήτταν και αι δυνάμεις της ελευθερίας κατήγαγον την πρώτην νίκην του Β' Παγκοσμίου πολέμου, στενάζει εισέτι κάτω από τον αβάστακτον ζυγόν της Κομμουνιστικής Αλβανίας του Ένβερ Χότζα, ο οποίος διά της καταργήσεως της Χριστιανικής θρησκείας και της μετατροπής των 670 εκκλησιών των Ελλήνων Χριστιανών εις αποθήκας και καταστήματα, διά των μικτών

μεταξύ Ελλήνων και Άλβανων γάμων, διά της Αλβανοποίησης των ονομάτων των Ελλήνων και των Βορειοηπειρωτικών τοπωνυμιών και διά της φυλακίσεως και του εγκλεισμού εις στρατόπεδα συγκεντρώσεως χιλιάδων Ελλήνων πατριωτών προσπαθεί να αφελλήνησιν τους 400.000 Έλληνας της Βορείου Ηπείρου.

Προς τους μαρτυρικούς αδελφούς μας της δοχλής Βορείου Ηπείρου, τους οποίους δεν έλησμονήσαμεν εν τη δυστυχία των, υποσχόμεθα πάντοτε ελευθέρους και ένδοξους να γίνωμεν δι' τα έθνηκα Ζήτσημα Έλληνες όπ'ι θα πράξωμεν τόσον διά να απαλλάξωμεν αυτούς από την έπαχθ Άλβανικήν τυραννίαν και να ένσωματώσωμεν τούτους εις τον κορμόν της εθνικής και άθανάτου Ελλάδος.

Ο Πρόεδρος
ΣΟΛΩΝ ΚΑΝΤΗΣ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΒΑΣ. ΒΡΥΩΝΗΣ
(έφ. Σημεία Καλαμάτας
28 Οκτωβρίου 1980)